

skud. Naar man endnu, skønt det siges, at der skal være indtraadt en Nedgangsperiode, kan udbetale saadanne Dividender, forekommer det mig rigtignok, at den Smule Tillæg, Arbejderne faar for deres Arbejde, er for ingenting at regne mod de ublu Avancer, som de, der udbytter os, forstaar at tage. Og Storbønderne — ja, de staar ikke tilbage med Hensyn til at skaffe sig en antagelig Avance. Mælken er nu drevet op i 60 Øre pr. Liter, og vel ved jeg, at noget deraf er Omkostninger, men jeg ved ogsaa, at driftige Landmænd nu om Dage forstaar at sætte Omkostningerne op, at al Mælk har en Tilbøjelighed til at blive Suppleringsmælk, saaledes at man faar ekstra Betaling for Fragten. Den store By trækker megen Mælk til, og de smaa Byer ude i Landet maa betale for Suppleringsmælken, skønt Mælken produceres lige udenfor deres Dør. Der er ogsaa hos vore større Landmænd en vis *smartness*, der ikke gør dem Ære. Der var en Tid, da Bønderkonerne var af en ganske anden Støbning end nu; da kunde de meget godt skænke Mælken bort til Arbejderhustruene i Nærheden — bag om Mandens Ryg undertiden. Det var et Udslag af en nok saa god Følelse som den, der nu giver sig Udslag i, at man tager den sidste Øre for Mælken og køber Klaver for Pengene — man siger endda, at de somme Tider køber 2 Klaverer for Symmetriens Skyld. Men i hvert Fald, der er heller ikke ude paa Landet nogen Mangel paa Tilbøjelighed til at tage det mest mulige for Varerne. Jeg vil dog spørge: Gror Græsset ikke om Sommeren nu, som det har groet altid? Er der ikke paa Engene og paa Markerne Græs til Kvæget? Hvorfor er Mælken da nu saa dyr om Sommeren? Det kan ikke være, fordi Foderet er dyrt, og det har heller ikke under Krigen kunnet være, fordi Gødningstofferne var dyre, thi da klagede man over, at man ikke kunde faa disse Gødningstoffer, saa de har altsaa ikke kunnet koste noget.

Der er en Tilbøjelighed hos alle Klasser udenfor Arbejderne til at berige sig saa meget, som de paa nogen Maade kan gøre. Naturligvis indenfor Lovens Rammer, saa vidt det er muligt, men kan man ikke holde sig indenfor dem, saa gaar man udenfor. Det viser Klausulæderne og Kædehandlerne. Kædehandlerne er jo endogsaa i den Grad paa Tapetet og i den Grad Dagens Løver, at de forsvarer sig i Aviserne, ja, der er endogsaa Blade, der er sunket saa dybt, at de optager Artikler

fra Kædehandlere. Kædehandlerne Konge kan faa lige saa mange Artikler optaget i et Dagblad, som han behager. Det forekommer mig at være et Vidnesbyrd om, hvor dybt Moralen er sunket her i Landet, at Blade virkelig vil nedlade sig til at optage Artikler fra en saadan Mand. Men det er drevet et Skridt videre, dertil nemlig, at en Aktor ved Højesteret optræder som Defensor for Kædehandlerne, vender alting paa Hovedet, vender al Moral paa Hovedet, kan man gerne sige. Ja, det er jo saadan, at man virkelig somme Tider ønsker, at man var hensat til den oplyste Enevældes eller til den franske Revolutions Tid, da den Slags hurtig vilde være blevet sat paa den Plads, hvor de hører hjemme. Nu er Forholdet jo dette, at en saadan Aktor — mislykket Aktor, kan man vel gerne sige — formodentlig fremtidig vil blive en højst anset Sagfører, hvis han ikke er det i Forvejen, vil blive Sagfører for alle Klausulædere og alle Kædehandlere her i Landet. Hvis det ærede Medlem fra Guldager (Slebsager) vil gøre noget i Retning af at opretholde bedre Moral og bedre Kontraktforhold, vil jeg henstille, at det ærede Medlem fæster sin Opmærksomhed paa den Slags Folk og henvender sig til Overklassen om først at skabe en bedre Moral, en bedre Handelsmoral, en bedre Arbejdsmoral, et bedre virkeligt Arbejdsmod og virkeligt Ansvar overfor Samfundet; saa er det ærede Medlem inde paa den rette Vej, og saa kan vi maaske endda blive enige om at forbedre Forholdene her i Landet.

Jeg vil sluttelig blot gøre et Par Bemærkninger af rent politisk Natur. Det ærede 7de Medlem for Hjørring Amt (Johan Knudsen) kom ind paa, at vi skulde have en Finanskommission, og mente, at den vilde være bedre skikket til at ordne de finansielle Forhold, end Regering og Rigsdag kunde være. Jeg tror dog ikke, en saadan Kommission vilde kunne gøre det saa godt som Regeringen eller saa godt som Finansudvalget. Man maa dog antage, at de Herrer i Finansudvalget og i Regeringen, som har beskæftiget sig med disse Spørgsmaal i en Række Aar, langt bedre kender dem end helt fremmede Mennesker. Men i al Almindelighed vil jeg sige, at disse Kommissioner og Udvalg udenom Rigsdagen ikke styrker Tilliden til det parlamentariske Arbejde. I Fjor fik vi jo paa Foranledning af det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) nedsat et saakaldt politisk Udvalg. Det afgik heldigvis ved Døden efter Ordre fra det